

NORGES HØYESTERETT

Den 16. mars 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Skoghøy, Kallerud og Bergsjø i

HR-2016-00593-U, (sak nr. 2016/531), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Tor Reidar Klausen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over kjennelse om varetektsfengsling, jf. straffeprosessloven § 184, jf. § 185, jf. § 171 første ledd nr. 1 og 2.
- (2) A, født 00.00.1977, er siktet for overtredelse av straffeloven 1902 § 162 andre ledd, jf. første ledd, § 317 første ledd første straffalternativ og straffeloven 2005 § 332. Han ble ved Vesterålen tingretts kjennelse 14. januar 2016 varetektsfengslet frem til 11. februar 2016. Ved påtegning 8. februar 2016 til Nord-Troms tingrett ble fengslingen begjært forlenget i åtte uker.
- (3) Nord-Troms tingrett avsa 11. februar 2016 kjennelse med slik slutning:

"A, født 00.00.1977, kan fortsatt holdes i varetektsfengsel inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 7. april 2016."
- (4) A anket til Hålogaland lagmannsrett. Ved Nord-Troms tingretts brev 22. februar 2016 til Midtre Hålogaland politidistrikt ble påtalemyndigheten bedt om å inngi merknader til anken. Disse skulle inngis til tingretten. Merknader ble inngitt ved påtegning 24. februar 2016, som også ble sendt i kopi til forsvarer. Forsvarer mottok etter det opplyste påtegningen 25. februar 2016. Samme dag ble anken oversendt Hålogaland lagmannsrett. Oversendelsesbrevet fra tingretten ble ikke sendt i kopi til forsvarer.
- (5) Ved Hålogaland lagmannsretts kjennelse 26. februar 2016 ble anken forkastet.
- (6) A har anket lagmannsrettens kjennelse til Høyesterett. Han har gjort gjeldende som

saksbehandlingsfeil at lagmannsretten ikke forvisset seg om at forsvarer fikk anledning til å kommentere påtalemyndighetens påtegning, og at det dermed foreligger et brudd på det kontradiktoriske prinsipp. Videre har lagmannsretten unnlatt å vurdere forholdsmessigheten i lys av når hovedforhandling sannsynligvis vil bli avholdt, noe som utgjør en feil både ved lovtolkningen og saksbehandlingen i form av mangelfulle kjennelsesgrunner.

(7) A har lagt ned slik påstand:

"Prinsipalt: A løslates.

Subsidiært: Lagmannsrettens kjennelse oppheves."

(8) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle og påstått anken forkastet. Det fremgår av påtegningen at påtalemyndigheten ikke har funnet det nødvendig å gå nærmere inn på de ulike anførselene i anken.

(9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:

(10) Siden anken er en videre anke over kjennelse av lagmannsretten, er ankeutvalgets kompetanse begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolkning, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd.

(11) Utvalget er kommet til at anken må tas til følge som følge av at lagmannsretten ikke har forsikret seg om at forsvarer har hatt en reell mulighet til å imøtegå påtalemyndighetens argumentasjon i påtegningen 24. februar 2016. I Rt. 2015 side 619 avsnitt 19 uttaler utvalget følgende om forsvarers handleplikt i disse tilfellene:

"Etter utvalgets syn vil forsvareren normalt ha hatt en reell mulighet til å uttale seg, eventuelt til å be om frist for dette, dersom det har gått fem virkedager - én uke - fra påtalemyndighetens oversendelse av ankesaken med uttalelse til anken. Dersom det er skriv som forsvareren ikke har mottatt, må det etterlyses innen samme tid. I andre saker, blant annet om varetektsfengsling og besøksforbud, vil det gjelde en forutsetning om raskere saksbehandling, se blant annet Rt. 2004 side 390 avsnitt 11 og HR-2014-2186-U."

(12) Saken her gjelder nettopp en varetektsfengsling, hvor forutsetningen er en raskere saksbehandling, jf. også Rt. 2015 side 1433 avsnitt 9. Samtidig er det et grunnleggende hensyn at siktede skal ha reelle muligheter til å imøtegå påtalemyndighetens faktiske og rettslige argumentasjon, jf. Rt. 2014 side 1131 avsnitt 17–18, som gjaldt en lignende situasjon i sak om besøksforbud.

(13) Etter utvalgets oppfatning var det en feil av lagmannsretten å avgjøre saken allerede dagen etter at påtalemyndigheten hadde inngitt sine merknader, uten å foreta nærmere undersøkelser om forsvarer hadde mottatt disse, og om han ville komme med ytterligere merknader. Oversendelsesbrevet fra tingretten var ikke sendt i kopi til forsvarer, og forsvarer kunne dermed ikke forutsettes å være kjent med at saken var oversendt lagmannsretten til avgjørelse. Situasjonen er således en annen enn i HR-2014-2186-U, hvor siktedes anke ble forkastet fordi forsvarer ved mottak av oversendelsesbrevet hadde en oppfordring til å be om en frist for tilleggsbemerkninger.

(14) Det foreligger dermed et brudd på det kontradiktoriske prinsipp. Ved tilsidesettelse av slike grunnleggende krav til saksbehandlingen skal det etter praksis svært lite til før det legges til grunn at feilen kan ha hatt betydning for avgjørelsen, jf. senest Rt. 2015 side 1279 avsnitt 10.

- (15) Av lagmannsrettens oversendelsesbrev 15. mars 2016 til Høyesterett fremgår at én av de tre dommerne som traff avgjørelsen, har vurdert – men ikke funnet grunn til – å omgjøre kjennelsen. Dette er ikke tilstrekkelig til å reparere saksbehandlingsfeilen, idet den nye vurderingen må foretas av tre dommere, jf. bl.a. Rt. 2015 side 1433 avsnitt 11.
- (16) Lagmannsrettens kjennelse må etter dette oppheves.
- (17) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Knut H. Kallerud
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Riktig utskrift: